

VÄRLDEN ÄR FULL AV DUMSKALLAR

The voice of imperfect man must now be made manifest – Willie Nelson

Första kapitlet – i vilket Zeke Svarte gör en illa planerad omstart på livet och hittar något äckligt på sitt lakan

En dag hittade jag en skitfläck på mitt lakan. Det skyller jag på den avreglerade telefonimarknaden. Det var på förmiddagen och jag hade inget jobb att gå till så jag kunde sova lite längre och äta frukost och läsa tidningen så länge jag hade lust. Ungefär en halvtimme efter att jag lämnat sängen hade systemet kommit igång så pass att tarmen sa ifrån. Jag tog alltså med mig en av tidningsdelarna in på dass och fortsatte att ta del av dagens deprimerande rubriker. Så mycket längre än till rubriken och kanske ingressen brukade jag inte hinna innan jag gav upp. Världen är full av dumskallar, men man skulle tycka att det kunde räcka med det. Men att man var dum i huvudet behövde ju inte betyda att man betedde sig som ett jävla svin. Tyvärr verkade det snarare vara de skarpa killarna som var kapabla till de största jävligheterna.

Hur det nu var och inte var så tänkte jag att jag skulle göra en nystart på mitt liv just denna dag och även om nyheterna snarare fick mig att vilja skjuta mig i huvudet så bestämde jag mig för att envisas med denna tanke. En dusch och en rakning skulle vara bra symboliska handlingar för att visa för mig själv och omvärlden att jag var på gång. Jag vet att de flesta både duschar och rakar sig varje dag, varje morgon, så det skulle kanske inte direkt skrika om mig att här var en man som tog sitt liv på allvar från och med idag, men man får göra så gott man kan. Eftersom jag skulle direkt i duschen, eller snarare badkaret, eftersom det var ett sådant som stod i badrummet. Ett gammalt gjutjärnsbadkar, emaljerat på insidan och målat senapsgult av den förre hyresgästen. Samma färg som de kala väggarna. Jag hade inte skaffat något duschdraperi så för att undvika att dassrullen blev nerstänkt varenda gång jag tvgade mig så satt jag och duschade med det brandgula munstycket tryckt tätt intill kroppen. Alltså, eftersom jag skulle direkt i badkaret (för att duscha, sittande) så slet jag av mig den urtvättade och formlösa t-tröja jag sovit i och sovkalsingarna och satt och sket naken. Ingen såg mig ju. Jag unnade mig till och med att ha toalettdörren öppen så att jag kunde höra musiken från stereon utan att behöva skruva upp för högt. Jag spelade Peps Persson, som var för mig vad David och hans lyra var för kung Saul. När jag läst ut tidningen, eller åtminstone bläddrat igenom skiten, så torkade jag mig lite slarvigt, för jag skulle ju ändå tvätta mig direkt efter.

Precis då ringde det. Eftersom jag inte dragit upp rullgardinerna så kutade jag naken in i sovrummet, där lägenhetens enda telefonjack satt, och svarade.

– Zeke Svarte, sa jag i luren, eftersom jag alltid svarade så i telefon. Väldigt väluppfostrat.

– Hej Zeke, kvittrade en glättig röst. Jag heter Per och ringer från Är-du-dum-eller-telefoni.

– Jaha.

– Jag undrar om du har tid en liten stund.

Vad skulle jag säga? ”Nej jag har inte tid att snacka med dig för jag har precis skitit färdigt och vill sätta mig och runka i badkaret? Dessutom gör jag en omstart på mitt liv och tycker att tiden är för dyrbar för att prata med idioter som ringer och stör en på dygnets alla timmar för att nasa en eller annan produkt som man inte brett om att få köpa.” Samtidigt kände jag att det var synd om dem som måste sitta och ringa hem till folk som de visste bara skulle bli förbannade. Jag kunde inte tänka mig ett värre jobb. Kanske för att jag led av telefonfobi och måste ladda i en halvtimme bara för att ringa och beställa en pizza. Fast grabben i andra änden av linjen lät ju inte direkt som om han tyckte det var förnedrande att ringa hem till en kille han aldrig sett i hela sitt liv och låtsas som om han kände mig bara för att få mig att prata om telefonräkningar. Ett samtalsämne som var något av det minst intressanta jag kunde tänka mig. Men eftersom jag ofta var löjligt tillmötesgående mot folk jag inte tyckte om, för att jag var rädd för att de skulle märka vad jag egentligen tyckte om dem så sa jag, visst, vad vill du prata om.

– Jag skulle vilja fråga dig vad du skulle tycka om att minska dina telefonkostnader med upp till sextio procent.

– Det tycker jag låter helt ointressant. Självklart vill jag betala så mycket som möjligt för allt jag köper för jag är ju helt jävla dum i huvudet.

Så skulle man ju svara, för när någon låtsas som om man är fullkomligt blåst så borde man ju tala om att de kan stoppa sin jävla säljarkursjargong någonstans där solen inte skiner och lägga på luren så att man kan få fortsätta med sitt liv. Det gör man såklart inte. Men frågan är för dum för att besvaras, så istället för att säga något så blev jag tyst. Pausen blev ändå inte så lång att det blev pinsamt, för munlädret på Per var så välsmort att han bara gick på som en jävla hackelsemaskin.

– Det låter väl bra, eller hur Zeke? Vilket telefonbolag ringer du med nu?

– Telia.

– Då sparar du trettio procent på alla mobilsamtal och ringer dessutom gratis till Uzbekistan mellan två och halvtre på natten mellan tisdagar och onsdagar. Det låter väl inte så dumt, Zeke?

- Visst, men det är så här att jag var ett av Rosengrens offer som la sina surt ihopsnålade sparpengar på Teliaaktier.
- Men om du byter till Är-du-dum-eller-telefoni så har du kvar ditt fasta abonnemang på Telia. Det enda du då betalar är en fast avgift på fyrtionio kronor. Sedan får du alla förmåner hos oss. Det låter väl bra?
- Nu jag ringer förstås bara för trettiofem spänn i månaden så det blir ju dyrare.
- Nej, men det blir det ju inte. Våra priser ligger alltså upp till trettio procent lägre än Telias. Allt du behöver göra är att göra ett muntligt avtal med mig här, där du säger att du vill byta till Är-du-dum-eller-telefoni, när jag sätter på maskinen och så ordnar vi allt med Telia. Ska vi säga så Zeke?
- Nej, jag vill inte byta.
- Men vill du inte minska dina telefonkostnader med upp till sextio procent?
- Det blir ju inte billigare om jag ska betala en fast avgift som är högre än den summa jag ringer för varje månad nu.
- Men du betalar ingen fast avgift.
- Det sa du ju alldeles nyss.
- Nej.

Här trasslade idioten in sig i en förklaring som jag inte hörde ett ord av för bullshit-skyddet hade aktiverats i örat på mig. Jag avslutade samtalet så fort jag kunde utan att verka otrevlig, fast det var precis vad jag hade lust med.

När reste mig, jag hade nämligen inte pallat stå upp under hela den här meningslösa och förolämpande dialogen, såg jag att jag lämnade kvar något på lakanet. Jag hade visst torkat mig ännu slarvigare än jag trodde, och dessutom glömt vad jag sysslat med när telefonen ringde, så nu såg det ut som om jag torkat mig i röven med mitt lakan. Det var ingen stor fläck, men tillräckligt för att det skulle kännas som om den inte borde vara där.

- Men för helvete, suckade jag, men pallade inte göra något åt saken.

I stället gick jag tillbaka in på toaletten, spolade, slängde ut tidningen i hallen och klev ner i badkaret. Det tog mig en kvart att få utlösning och tre minuter att duscha efter det. Sedan rakade jag mig. Det gjorde ont, för hyveln var slö och skäggstubben säkert en vecka gammal. Samtidigt passade jag på att rycka några nashår. Snöt mig efter den kraftiga nysning som ofta kom när jag drog i nashåren. Funderade på att skura toaletten, det behövdes verkligen, men pallade inte. En liten, liten skitfläck klamrade sig fast vid porslinet och vägrade följa med resten av skitkorvarna när de emigrerade genom avloppet. När jag pissade siktade jag precis där och tryckte på för att göra strålen så kraftig som möjligt. En del lossnade, men inte allt.

– Nästa gång, tänkte jag.

När jag drog upp rullgardinerna bländades jag av solreflexerna från fönsterrutorna i huset på andra sidan gatan. Det var för fint väder för att sitta inne. Men vad skulle jag göra? Jag bestämde mig för att sticka till bibblan, men först måste jag ta en macka.

Det var inte kallt, men kyligt i luften för första gången på allvar denna höst. Kungsgatans cykelbana var full av löv som släppt taget från grenen de suttit på sedan i våras. Årstidernas växlingar var inte så tydliga när man bodde i stan, men när ens cykel var full av brun sörja, multnade löv och regnvatten, som stänkte upp på fäljar, kedja och ram, då visste man att det var höst.

När jag korsat Regementsgatan såg jag att de äntligen satt upp ett staket runt den lilla gräsplätten som vette ut mot Slottsgatan. Två låga vallar var fulla med plantor och det såg hur trevligt ut som helst. Runt gräsmattan var det både gruslagt och stensatt. En enkel matematisk uträkning, om man mindes hur man räknade ut sidorna i en rätvinklig triangel, sa att om man sneddade över gräsmattan från ena hörnet till det andra så sparade man ungefär tio meter jämfört med om man gick längs kanten. Ett raskt promenadtempo, som man kunde anta att man höll om man visste var man var på väg någonstans, i detta fall till biblioteket för att kanske lämna tillbaka en Mankell-bok som säkert dessutom var försenad, motsvarade ungefär sju km i timmen, vilket var ungefär detsamma som två meter i sekunden. Besparingen i tid, om man gick från hörn till hörn istället för att gå runt gräsmattan blev då fem sekunder. Man kunde ju tycka att de fem sekunderna inte spelade så stor roll. Om boken var försenad så blev det böter ändå. Men vad spelade det för roll om folk sneddade över gräsmattor och slet upp en ny stig som såg för jävlig ut? Skulle inte gångarna vara där folk ville gå? Det störde mig som fan att folk var så jävla slöa eller stressade att de måste gena varenda gång de hade en chans. Var det trevligt att gräsmattan var helt uppsliten? Om folk hade suttit och fikar eller snackat eller spelat fotboll hade jag inte sagt något men att förstöra gräset bara för att spara tio meter eller fem sekunder... Vad gjorde de med tiden de sparar? Fem sekunders mer tv-tittande. Utanför entrén stod en Alumasäljare med läsglasögonen på näsan. Jag tyckte att det var bökit att asa runt på en tidning där inne, så jag sa till gubben att jag skulle köpa en av honom när jag gick ut. Jag vet inte om han trodde på mig. Det kändes fel att bara gå förbi. "Möt blicken" heter det ju, men de stirrar ju nästan alltid själv i marken. Den här gubben såg ut som en blöt hund och stod mer eller mindre och bugade för en. Det gjorde mig nästan förbannad. Vad fan kryper du för mig för? Hade jag lust att säga, men det gjorde jag aldrig.

Jag bläddrade länge bland skivorna. Där fanns mycket jag skulle kunna tänka mig men inget som fick det att bulta i bröstet direkt. Bluesgubbar. Countrygubbar. Jazzgubbar. Rockgubbar. Det var mest gubbar i min skivsamling, och Peps såklart. Fast Peps var ju snart sextio så han fick väl räknas till gubbarna också. Visor, kanske där fanns något. Jag hittade en platta med Vladimir Vissotski, som jag visste att jag hade på band där hemma någonstans. Den lånade jag och tog med mig upp till fjärde våningen där de hade en del av skönlitteraturen. Det var skönt att gå och låta blicken glida över bokhyllorna bara för att se om där fanns något som lockade. Vid borden intill fönstren satt folk och pluggade och de tittade på en som om man störde dem.

– Skyll er själv som sitter här, tänkte jag, men satte ner fötterna så tyst jag kunde.

Jag hade ett projekt för mig själv nu när jag var arbetslös, att läsa alla Nobelpristagare. Det skulle väl ge någon slags bildning. Eller åtminstone något att göra. Några hade jag såklart redan läst. Sådana som stått hemma i bokhyllan när jag växte upp. Lagerlöf och Martinsson. Till och med *Doktor Zjivago* hade plöjt igenom innan jag flyttade hemifrån. Andra tvingade de en att läsa i skolan, som *Möss och människor* och *Den gamle och havet*. De var ju också jävligt bra. Ett tag hade jag en asiatisk period och läste Yasunari Kawabata. Det var också bra. Bäst av alla var Lagerkvist. *Barabbas*. Hans böcker gick ju dessutom fort att läsa. Frågan var bara hur jag skulle lägga upp det. Kronologisk ordning? Land för land? Alfabetiskt kanske? När jag gick och snusade i hyllorna insåg jag att det hade varit lättare om jag haft med en lista över pristagarna. Man tror man har koll, men inte fan har man det. Eyvind Johnson fick det tillsammans med Harry Martinsson, det visste jag. *Här har du ditt liv*. Lasse Holmqvist satt plötsligt, fet och med tjockbågade glasögon i en fåtölj framför mig. Fast det var ju *Här är ditt liv*. Efter en trekvart gick jag ut med fem böcker och Vissotski i en kasse, köpte en Aluma och cyklade hem. Vid Exercisgatan höll en kvinna på att bli påkörd för att hon inte stannade för att släppa fram en BMW. Trots att det var cyklisterna som hade väjningsplikt. Hon måste ha haft förbannat brått om hon tyckte att det var värt att riskera livet genom att cykla ut rakt framför en bil som uppenbarligen inte har en tanke på att stanna. Varje gång jag steg över tröskeln såg jag någon som förtjänade att bli ihjälkörd på ett eller annat sätt. Jag kunde inte fatta att man kunde vara så dum i huvudet att man gick ut i en gata utan att se sig för bara för att lagen sa att bilarna skulle stanna vid övergångsställe. Betydde det att man hellre hamnade på sjukhus än slutade hävda sin rätt?

– Världen är full av dumskallar, tänkte jag när jag väl kom över. Sammanlagt stod jag still i femton sekunder för att vänta på att två bilar skulle passera. Det hade jag tid med.

När jag kom hem var jag hungrig men orkade inte laga middag direkt. Jag tog en kopp te och tre mackor med dansk ost. Bläddrade lite i Aluma. Tröttnade rätt snabbt och kastade tidningen i högen av andra gamla tidningar. Det var för länge sedan dags att bära ner ett lass till pappersåtervinningen. Jag hade en pappkasse borta vid köksfönstret som jag hade för avsikt att tömma en gång i veckan men det blev sällan av. En dag var kassen överfull och jag fick börja på en hög bredvid. Hade det gått så långt så kändes det som om det inte spelade någon roll om jag väntade en dag till med att bära ner skiten på gården. När samlingen bredvid kassen inte längre var en pryddlig stapel utan bara en hög som svämmade över sina bräddar orkade jag inte gå bort och lägga tidningarna när jag var färdig med dem utan slängde dem bara bort i riktning mot elementet. Nu fick jag ett ryck och tyckte att jag skulle röja upp lite. Dagen var ju ändå tänkt som ett slags nystart för mig. Jag började med att samla upp de löst liggande tidningarna i en hög och tog dem i famnen. Då insåg jag att jag inte skulle kunna bära ner allting på en gång. Det var svårt nog att balansera det jag hade och samtidigt öppna dörrar. Visserligen var tidningarna som låg längst ner i kassen snart en månad gamla och låg därför bäst till för att bli kastade, men från städningssynpunkt var det mest akut att ta de tidningar som låg på golvet. Det blev så.

Utrymmet kring soptunnorna såg ut som Jerusalems förstörelse. Kärlet för wellpapp och kartong var så fullt att det var meningslöst att ens försöka stänga locket. När jag tittade lite närmare såg jag att någon jävla Einstein hade köpt ny tv och sedan ställt ner kartongen i återvinningen utan att platta till den.

– Men hur jävla dum i huvudet får man vara?

Om man burit upp en tjugofem kilo tung jävla widescreen tre trappor så borde man fan i mig orka sparka ur botten på lådan så att det fick plats mer än tre mjölkkartonger och en hoppresad skithusrulle bredvid. Jävla rikemansssvin som måste ha världens största tv för att titta på Extreme makeover. De borde ha ett program där de lobotomerade folk som behövde det.

Förutom det så stod där en gammal strykbräda som jag sett nerkörd i en soptunna en månad tidigare. Nu hade sopgubbarna ställt den åt sidan, eftersom de inte tog grovsopor. Det var inte någon orimlig gissning att den slöa idioten som ställt ner skiten hade gått förbi sin gamla strykbräda minst en gång i veckan sedan dess. Såvida inte svinet åt upp sina sopor för att slippa gå ner på gården. Eller bara kastade ut dem genom fönstret ner på gatan. ”Varför ska jag behöva ta hand om mina sopor? Gick det bra på medeltiden så gör det väl det nu också.” Jag visste inte hur många gånger de skrivit i det lilla föreningsblad som med ojämn mellanrum dök upp i brevinkastet att man fick transportera bort grovsopor själv. Fast det var

förstås för jobbigt. I stället satte man ner sina gamla garderober, diskmaskiner och annat bråte i den stora porten och väntade på att de skulle erodera eller att någon annan skulle städa efter dem. Efter några dagar brukade det sitta en lapp där styrelsen uppmanade ägaren att se till att skiten försvann. Det slutade med att styrelsen själv fick ringa någon extra sophämtning och sedan fick jag betala kalaset via hyreslappen. Men det var ju en glädje för mig. Varför skulle inte alla dela på kostnaderna för att de hade kaklat om sitt badrum för sjuttiofem tusen, medan jag satt och sket i en läckande toalett mellan betongväggar målade i senapsgult?

Till råga på allt luktade det smutsigt underliv nere vid soporna. Eller i alla fall som man skulle kunna tänka sig att det luktade. Om man nu över huvud taget ville tänka på sådant och dessutom säga det. Jag tänkte det, men skulle aldrig våga säga det högt. Egentligen luktade det väl snarast gamla räkskal som ett annat geni (eller samma, man visste ju inte hur många idioter som kunde samlas i samma hus) hade slängt i... hårdplaståtervinningen. Självklart. Hade man en plastpåse full med stinkande rester efter fredagens räkfrossa med vitt vin tillsammans med fyra fnittrande kompisar från jobb så var det ju inte lätt att veta var man skulle slänga dem. Visserligen stod det ”hårdplast” på tunnan och både på locket och på en liten skylt ovanför, rakt i ögonhöjd, fanns en liten bild där man kunde se vilka föremål som tunnan var avsedd för. Det fanns till och med beskrivet i text. Inte någonstans stod det plastpåse. Men okej, plast som plast. Men om man stod med en tio grams plastpåse som innehöll ett och ett halvt kilo räkskal. Var det hårdplast? Eller hushållsavfall? Svaret tycktes självklart. Ändå stank det ur tunnan där man skulle kasta plastflaskor, dunkar, korkar och andra hårda plastförpackningar. När jag öppnade locket så såg jag dessutom en massa frigolit. Var det hårdplast? Jag visste inte. Idiolen som köpt ny tv hade lämnat frigoliten kvar i lådan, så den hjärnkirurgen sorterade tydligen frigolit som wellpapp. Allt det här gjorde mig så jävla trött så jag reagerade knappt när jag såg att någon slängt sina tidningar i pappersåtervinningen utan att tömma dem ur plastpåsen de tydligen samlades i. Var plastpåsar papper? Jag gick upp igen. Egentligen skulle jag bara hämta pappkassen med de riktigt gamla tidningarna, men jag insåg att jag inte pallade. Det såg hyfsat ut nu.

– Vem fan bryr sig?